

רבי צדוק הכהן לפרשה. להיות צפרדע

ספר צדקת הצדיק - אות קעג

קעג) כל הדברים הטבעיים הם עושים רצון השם יתברך כמו שנאמר (משלי ט"ז ד') כל פעל ה' למענהו לקילוסו ואמרינן בחולין (ז'). בגינאי נהרא, אני הולך לעשות רצון קוני מה שהוא בטבעו כך [ולפיכך גם האדם כשעושה מעשים הטבעיים שהוא מוכרח בהם מצד טבעו נקרא הולך לעשות רצון קונו ויש מצוה בדבר. ובכלל גם כן אכילה ושתייה וזיווג שהוא בטבע כבכל בעלי חיים הטבעיים שאינם בחיריים. ובלבד מה שהוא בהכרח כגון אכילה לרעבון וכן בזיווג על דרך שכתב הרמב"ם (הלכות דעות פרק ד' הלכה י"ט) כשמוצא וכו' דהטבע תובעו לכך וכיוצא בו ביהודה שאמרו ז"ל (בראשית רבה פ"ה ח') רמז למלאך הממונה וכו' ועיין במורה נבוכים (פרק ו' מחלק ב'). ולהיות מכוון לכך רק בשביל רצון קונו שבראו כן זה שאמרו (נדרים כ' ע"ב) דומה למי שכפאו וכו' וזהו רצון קונו]:

ובזוהר פנחס (רכ"ב ע"ב) ובפרק שירה דצפרדע אמרה לדוד שהיא מקלסת יומם ולילה להשם יתברך והיינו דמה שצווחת בקולה כיון דהכל למענהו לקילוסו (שוחר טוב תהלים קמ"ח) הרי פעולתה תמידית לקילוס להשם יתברך. וצריך האדם ללמוד מהם כדרך שאמרו (פסחים נ"ג ע"ב) דחנניה מישאל ועזריה למדו קל וחומר מצפרדעים ואף על פי שהם אינם בעלי בחירה רק מכל מקום למידין שעשיית רצון השם יתברך הוא גם במסירות נפש וביטול הדבר ההוא שהרי כך ראינו יסד השם יתברך בצפרדעי מצרים דכשיש קידוש השם בדבר הם פועלים פעולתם במסירות נפש. הגם דבטבע כל הברואים לברוח מדבר המזיקם ומזה למידין בבחירה גם כן לשמור הגוף ולשבות מפעולתו גם במצוות ה' דוגמת הם בפעולתם הטבעית אבל בפעולה שיש בה קידוש השם צריך למסירות נפש כמוהם. וכמו שנאמר (איוב ל"ה י"א) מלפנו מבהמות הארץ וגו' שאנחנו בפעולתינו הבחירית למידין מהם:

(1) תלמוד בבלי מסכת פסחים דף נג/ב

תא שמע עוד זו דרש תודוס איש רומי מה ראו חנניה מישאל ועזריה שמסרו [עצמן] על קדושת השם לכבשן האש נשאו קל וחומר בעצמן מצפרדעים ומה צפרדעים שאין מצווין על קדושת השם כתיב בהו ובאו [ועלו] בביתך [וגו'] ובתנורריך ובמשארותיך אימתי משארות מצויות אצל תנור הוי אומר בשעה שהתנור חם אנו שמצווין על קדושת השם על אחת כמה וכמה